

Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman vaikutukset käyttötalouteen ja joukkoliikenteen lipunhintoihin

Laskelman ovat laatineet Ari Päivärinta (HKL) ja Oskari Leho (HSL).

Helsingin kaupunki rahoittaa joukkoliikenteen järjestämisen HSL-kuntayhtymälle maksettavan HSL maksuosuuden ja liikennelaitos –liikelaitokselle (HKL) maksettavan infratuon kautta. Seuraavassa on esitetty Länsi-Helsingin raitiotiet -hankesuunnitelman mukaisten ratainfrastruktuuriin sekä kalustoon tehtävien investointien vaikutus HKL infratukeen ja HSL maksuosuuteen ja edelleen lippujen hintojen korotustarpeeseen.

1 Laskelmat ilman valtionosuutta

Vaikutus HKL infratukeen (kaupungin suora tuki HKL:lle)

Investointi, joka sisältää hankkeen ratainfra kustannuksen, aiheuttaa 40 vuoden poistoajalla tasapoistoina noin 4,0 milj. euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin ilman rakentamisen aikaista korkoa.

HSL:n perussopimuksen perusteella HKL laskuttaa 50 % investoinnin poistoista HSL:ltä. Loppuosa poistoista (noin 2,0 milj. euroa/vuosi ilman rakentamisen aikaista korkoa) tulee suoraan kaupungin maksettavaksi.

HSL:n perussopimuksen perusteella HKL laskuttaa 50 % hankkeen laskennallisista korkomenoista (40 vuoden aikana yhteensä noin 87,9 milj. eur, laskentakorko 5 %) HSL:ltä. HKL palauttaa tämän ns. infran korkotulon kaupungille. Infran korkotulo on raitioteiden käyttöönottoa seuraavan ensimmäisen vuoden osalta noin 4,3 milj. euroa (keskimäärin 2,2 milj. euroa/vuosi).

Vastaavasti kaupunki maksaa infratukena HKL:lle investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset korkokulut. Todelliset korkokulut ovat ensimmäisen vuoden osalta noin 4,8 milj. euroa (korkokanta 3 %, laina-aika 25 vuotta). Keskimäärin korkokulut ovat 1,6 milj. euroa/vuosi 40 vuoden aikana (yhteensä noin 62,2 milj. euroa).

Vaikutus HKL infratukeen, M€	yhteensä (ei sis. rakennusaikaista korkoa)	keskimäärin vuodessa	käyttöönoton jälk. 1. vuosi
Infrapoistot (50 %)	79,8	2,0	2,0
Lainojen todellinen korko	62,2	1,6	4,8
Infrakorko, palautus HSL:ltä	-87,9	-2,2	-4,3
Kohdistus HKL infratukeen	54,1	1,4	2,5

Vaikutus HSL maksuosuuksiin

Helsingin kaupunki (HKL) laskuttaa perussopimuksen mukaisesti HSL:ltä hankkeen infrakuluja seuraavasti:

- puolet ratainvestoinnin poistoista eli noin 2,1 milj. euroa/vuosi (sis. rakentamisen aikainen korko),
- puolet ns. infrakorosta (laskennallinen korko 5 %), joka on ensimmäisen vuoden osalta 4,3 milj. euroa (keskimäärin 2,2 milj. euroa/vuosi, sis. rakentamisen aikaisen koron) ja
- radan hallinto- ja ylläpitokulut kokonaisuudessaan. Hallinto- ja ylläpitokulut ovat noin 0,3 milj. euroa/vuosi.

HSL:lle hankkeesta kohdistuvat infrakulut ovat ensimmäisen vuoden osalta yhteensä 6,7 milj. euroa (40 vuoden aikana keskimäärin noin 4,6 milj. euroa vuodessa).

Infrakulujen lisäksi HSL:lle kohdistuu Länsi-Helsingin raitioteiden operointikuluja noin 7,4 milj. euroa/vuosi. Kaluston pääomakustannukset on sisällytetty operointikustannuksiin. Nykyisten linjojen osalta arvioidaan saatavan säästöjä siten, että hankkeen nettovaikutus operointikustannuksiin on noin 2,0 milj. euroa/vuosi.

Länsi-Helsingin raitioteiden edellä esitetyt infra- ja operointikulut sekä yleiskustannukset ja arvioitu lipputulojen kasvu on jaettu kunnille FLOU Oy:n tekemien kuntakohtaisten nousu- ja matkustajakilometriennusteiden pohjalta. Ennusteet on tehty Helmet –liikenneennustemallin avulla.

Länsi-Helsingin raitioteiden kokonaisvaikutus lippujen hintoihin ja kaupungin käyttötalouteen

HSL kattaa 50 % hankkeesta aiheutuvista kuluista lipputuloilla. Hankkeella on edellä kuvattujen laskentaperiaatteiden mukaisesti arvioitu olevan matkalippujen hintoihin noin 1,5 % korotusvaikutus. Loppuosa kuluista kohdistetaan kunnille niiden käytön mukaisesti HSL:n kuntaosuuden kautta.

Länsi-Helsingin raitioteiden vaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen:

- HKL:lle maksettava infratuki kasvaa ensimmäisen vuoden osalta 2,5 milj. euroa (keskimäärin 1,4 milj. euroa/vuosi 40 vuoden aikana). Tämä vastaa noin 6 % korotusta hyväksytyyn talousarvion 2020 mukaiseen HKL:lle maksettavaan infratukeen.
- HSL:n kuntaosuuslaskelman perusteella Helsingin HSL maksuosuus kasvaa ensimmäisen vuoden osalta 2,6 milj. euroa. Vaikutus pienenee jonkin verran seuraavina vuosina poistettavan pääoman korkokulujen pienentymisen myötä.

Länsi-Helsingin raitioteiden kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen on siten ensimmäisen vuoden osalta yhteensä 5,1 milj. euroa. Seuraavina vuosina vaikutus pienenee jonkin verran poistettavan pääoman korkokulujen pienentymisen myötä.

2 Laskelmat 30 % ja 50 % valtionosuuksilla

Länsi-Helsingin raitioteiden kokonaisvaikutus lippujen hintoihin ja kaupungin käyttötalouteen valtionosuuksilla

Edellä kuvattujen laskelmien mukaisesti Länsi-Helsingin raitioteiden kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen on ilman valtionosuutta ensimmäisen vuoden osalta yhteensä 5,1 milj. euroa. Seuraavina vuosina vaikutus pienenee jonkin verran poistettavan pääoman korkokulujen pienentymisen myötä. Matkalippujen hintoihin korotusvaikutus on 1,5 %.

Jos valtio tukee Länsi-Helsingin raitioteiden infrahanketta 30 % valtiontuella, vaikutus kaupungin käyttötalouteen infrahankkeen osalta ensimmäisen vuoden osalta on 3,6 milj. euroa. Matkalippujen hintoihin korotusvaikutus on 1,2 %.

Jos valtio tukee Länsi-Helsingin raitioteiden infrahanketta 50 % valtiontuella, vaikutus kaupungin käyttötalouteen infrahankkeen osalta ensimmäisen vuoden osalta on 2,7 milj. euroa. Matkalippujen hintoihin korotusvaikutus on 0,8 %.

Vaikutus kaupungin käyttötalouteen ja lipunhintoihin	Vaikutus käyttötalouteen 1. vuosi, M€	Vaikutus lipunhintoihin
Hanke ilman valtionosuutta	5,1	+1,5 %
Hanke 30 % valtionosuudella	3,6	+1,2 %
Hanke 50 % valtionosuudella	2,7	+0,8 %